

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการเมื่อแรกเกิด และการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้ทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ในปัจจุบันการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาในระดับปฐมวัย การศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งให้เด็กที่เข้าเรียนในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในขั้นพื้นฐานให้สามารถคงสภาพการอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คุณธรรม มีจริยธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบอาชีพตามควรแก่วัย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ

การที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรต้องอาศัยกระบวนการสำคัญ 3 ประการ ที่ประสานสัมพันธ์สอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน คือ กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร และกระบวนการนิเทศการศึกษา กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหารก็คือ การนิเทศโดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะช่วยแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่ยังบกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนา และส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหารเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครูและนักเรียน จึงย่อมทราบถึงปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่าบุคลากรภายนอก เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การนิเทศภายในโรงเรียนจะสนองตอบความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนอันจะส่งผลในการที่จะพัฒนาบุคลากรทุกคนให้สามารถดำเนินการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ การนิเทศภายในไม่ใช่การตรวจสอบหรือจับผิดแต่เป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมเติมส่วนที่ขาดให้แก่นักเรียนและกัน

การนิเทศการสอนนับว่าเป็นงานสำคัญที่ช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนเพื่อนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพอันเป็นเป้าหมายสำคัญใน

การพัฒนาการศึกษา วิชา เล่าเรียนดี (2550: 5) และปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 28) ได้กล่าวถึง การนิเทศการสอนว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการสอนในโรงเรียน โดยเป็นกิจกรรมซึ่ง ไม่ใช่เป็นการบังคับ แต่เป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายในการช่วยเหลือสนับสนุนในการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอน โดยมุ่งที่พฤติกรรมการสอนของครูที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญโดยยึดหลักของ การนิเทศการสอน คือ หลักแห่งการส่งเสริมความเจริญของงานให้แก่ครูและนักเรียน หลักการจัดอย่างเป็นประชาธิปไตย หลักการสร้างขวัญและกำลังใจ หลักการปรับปรุงการเรียนการสอน รวมถึงความร่วมมือ การสร้างขวัญกำลังใจ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน เพื่อมุ่งแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านมาพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน 4 ด้าน คือ

1. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ที่ผ่านมารวมคมนาคมภายในประเทศไม่ค่อยสะดวกนัก รัฐบาลจำเป็นต้องตั้งโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่แต่ในปัจจุบันความจำเป็นดังกล่าวลดลงประกอบ กับประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงทำให้มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก มีอัตราครู ต่อนักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คน สูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ เช่น พื้นที่ห่างไกลความเจริญ พื้นที่ราบ ภูเขาสูง บนเกาะ ชายขอบของประเทศ เป็นต้น ซึ่งนักเรียนจะมีปัญหาในการเดินทางเป็นอย่างมาก แม้ว่า นักเรียนจะได้รับค่าพาหนะในการเดินทางแต่ก็ไม่เพียงพอและต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้บริหารส่วนใหญ่ยัง ขาดทักษะการบริหารจัดการ ซึ่งมีบริบทต่างจากโรงเรียนขนาดอื่นๆ การใช้ข้อมูลสารสนเทศการนำผลการ ประเมิน และโครงการมาใช้วางแผน ปรับปรุง พัฒนางานยังมีน้อย นอกจากนี้การอพยพเคลื่อนย้ายของ ประชากรวัยเรียนไปรับจ้างต่างพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนเป็น อย่างยิ่ง

2. ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะ ครูไม่ครบชั้น และนักเรียน มีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลา ไม่เต็มความสามารถ เพราะภารกิจอื่นที่นอกเหนือจาก การเรียนการสอนที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติ หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของ โรงเรียน สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งมีสาเหตุจากโรงเรียนได้รับงบประมาณ น้อย สื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารมีใช้อย่างจำกัด หรือใช้ได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพส่งผลทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3. ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน การจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียน ใช้เกณฑ์การจัดสรรหลายๆ เกณฑ์ เพราะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณทำให้ โรงเรียนขนาดเล็กได้รับการจัดสรรบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างเป็นจำนวนน้อย

คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ไม่เพียงพอ โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองและชุมชนได้มากนัก เนื่องจากผู้ปกครองยากจน

4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แม้ว่าจะมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ไม่มีบทบาทมากนัก มีน้อยมาก หรือไม่มีเลย ในบางพื้นที่ ชุมชน ผู้ปกครองมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของบุตรหลานได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551: 5-7)

โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหา ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านความพร้อมทางปัจจัย ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และที่เป็นปัจจัยสำคัญ คือ ขาดแคลนบุคลากร มีครูไม่ครบชั้นทำให้โรงเรียนต้องจัดชั้นเรียนโดยนำนักเรียนชั้นต่างๆ มาสอนรวมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับปฐมวัยทุกโรงเรียนจะนำนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 รวมกับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้ครูสอนเพียงคนเดียว หรือครูเวียนสอน หรือจ้างครูพี่เลี้ยงซึ่งไม่มีวุฒิทางการศึกษามาดูแล ซึ่งพบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสอนไม่เต็มเวลา ไม่เต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติทั้งจากสังกัดเดียวกันและจากต่างสังกัด หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อเทคโนโลยีการสื่อสาร สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีใช้อย่างจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจากโรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย และที่มีอยู่ก็ไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้คุณภาพการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยและส่วนใหญ่ยังขาดทักษะ ขาดความสามารถในการบริหารจัดการและการนิเทศซึ่งมีบริบทที่ต่างไปจากโรงเรียนปกติ

การพัฒนาคุณภาพศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านมาชัดเจน ต่อเนื่อง และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีแนวทางที่สำคัญ คือ ต้องสนับสนุน ส่งเสริมกระบวนการนิเทศภายใน โดยดำเนินการพัฒนาให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ และมีสมรรถนะในการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550: Online) สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2543: 17-29) ได้กล่าวถึงการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ในตอนหนึ่งว่าทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะชั้นการปฏิบัติตามแผนซึ่งได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้บริหารควรใช้การนิเทศ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเอง และทักษะในด้านต่างๆ

จากสภาพการดำเนินงานที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่าการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการสอนระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น มีการปฏิบัติที่น้อยมาก ไม่สามารถดำเนินการได้

อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะผู้บริหารโรงเรียนขาดศักยภาพ ขาดทักษะขาดสมรรถนะจึงไม่กล้าปฏิบัติงาน นิเทศ ถ้าผู้บริหารมีทักษะ มีศักยภาพและสมรรถนะในการดำเนินการนิเทศภายในได้จะเป็นการช่วยกันดึงเอาความสามารถพิเศษของแต่ละคนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลอื่นและหมู่คณะ ก่อให้เกิดพลังความคิดและพลังที่จะผลักดันให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กก้าวไปข้างหน้าได้เป็นอย่างดี และจากการศึกษาความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ความต้องการการนิเทศภายในโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก (เพชรอำไพ สุขสบาย. 2556: 71) ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าสิ่งที่นำไปสู่การนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ คือ ศักยภาพหรือสมรรถนะการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศการศึกษา เห็นว่าควรมีการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น

### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัยในเรื่องของการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น ดังนี้

1. ประชากรใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 52 โรงเรียน โดยสำรวจข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2557

1.2 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย คณาจารย์ นักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารและครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหาร คือ ทักษะด้านเทคนิค (Technical skill) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human skill) ทักษะด้านมโนทัศน์ (Conceptual skill) และแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศ (Planning) การให้ความรู้ก่อนการดำเนินงานนิเทศ (Informing) การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ (Doing) การสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน (Reinforcing) การประเมินการนิเทศ (Evaluating)

3. การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น ใช้ตามมาตรฐานการประเมินระบบของคณะกรรมการมาตรฐานสำหรับการประเมินการศึกษา (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ของ Stufflebeam (1983: 399-402) ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นประโยชน์ (Utility) 2) ความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ความเหมาะสม (Propriety) 4) ความถูกต้อง (Accuracy)

### นิยามศัพท์เฉพาะ

**รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ** หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการจัดกิจกรรมที่พัฒนาความรู้และประสบการณ์เพื่อการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

**การประเมินรูปแบบ** หมายถึง การตัดสินใจในการยอมรับหรือไม่ยอมรับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้นตามมาตรฐานการประเมินระบบของคณะกรรมการมาตรฐานสำหรับการประเมินการศึกษา ประกอบด้วย การประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง

**ทักษะด้านเทคนิค** หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้และความชำนาญเฉพาะอย่างเกี่ยวกับการใช้วิธีการกระบวนการและเทคนิคต่างๆ รวมทั้งการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์** หมายถึง ความสามารถในการทำงานกับผู้เกี่ยวข้องทั้งระดับที่สูงกว่าและระดับที่ต่ำกว่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการจูงใจให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียนได้

**ทักษะด้านมโนทัศน์** หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจหน่วยงานโดยรวม มีความสามารถที่จะประสานสัมพันธ์ของโรงเรียนทั้งระบบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกโรงเรียน ตลอดจนมีความ

เข้าใจถึงความเกี่ยวข้องกันของหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนรู้ถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภายในหน่วยงาน

**การนิเทศภายในโรงเรียน** หมายถึง การบริหารจัดการเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

**กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน** หมายถึง ขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการนิเทศ ประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้ก่อนการดำเนินงานนิเทศ การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ การสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน การประเมินการนิเทศ

**ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก** หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

**โรงเรียนขนาดเล็ก** หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

**การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับปฐมวัยโดยนำนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มาสอนรวมกัน

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างในเชิงวิชาการทางการนิเทศ การบริหาร การการศึกษา และการเรียนการสอน และการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการจะได้หลักการวิธีการ และรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อันเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางการนิเทศ การบริหาร การเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการบริหารการศึกษา เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานและแนวทางในการศึกษาวิจัยให้กว้างขวางต่อไป

2. ประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ มีดังนี้

2.1 ประโยชน์ต่อโรงเรียนพื้นที่เป้าหมายในการวิจัยโรงเรียนที่เป็นพื้นที่ในการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลในการสะท้อนกลับและเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศ ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนให้เกิดความยั่งยืนและเป็นต้นแบบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.2 ประโยชน์ต่อโรงเรียนเครือข่ายและโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกับโรงเรียนพื้นที่เป้าหมายของการวิจัย ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน

ภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนยกระดับความมีคุณภาพ และความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน

2.3 ประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษาผู้บริหารการศึกษาทุกระดับสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการปรับปรุงยุคที่ใช้และสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ทักษะ ภาวะผู้นำ และอื่นๆ ของผู้บริหารโรงเรียนที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

2.4 ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อนำไปใช้พัฒนาบุคลากรหรือนำไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

### กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแบบสอนรวมชั้น นี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจาก องค์ความรู้ที่ได้ศึกษาจากบุคคลต่างๆ อาทิเช่น

ทักษะและกระบวนการบริหารของ แคทซ์ (Katz. 1955: 33-42) ได้แก่ 1) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) 3) ทักษะด้านมโนทัศน์ (Conceptual Skill) เดรด และโรว์ (Drake; & Roe. 1986: 29-30) ได้แก่ ทักษะทางความรู้ (Cognitive Skill) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) ทักษะทางการศึกษาและการสอน (Instruction Skill) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) ทักษะด้านมโนทัศน์ (Conceptual Skill) ไวลส์ (Wiles. 1955: 125) ได้แก่ ทักษะด้านความเป็นผู้นำ (Skill in Leadership) ทักษะในมนุษยสัมพันธ์ (Skill in Human Relation) ทักษะในกระบวนการกลุ่ม (Skill in Group Process) ทักษะในการบริหารงานบุคคล (Skill in Personal Administration) ทักษะในการประเมินผล (Skill in Evaluation)

การนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาตามแนวคิดของ บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs; & Justman. 1952: 130-141) หลักการนิเทศการศึกษาของ มาร์ค และสตูป (Marks; & Stoop. 1978: 5) หลักการนิเทศการศึกษาของ เซอร์จิโอวานนี และสตาร์เรตส์ (Sergiovanni; & Starratt. 1971: 3-4) หลักการนิเทศภายในของ ชารี มณีศรี (2542: 27-28) กระบวนการนิเทศของ แฮร์ริส (Harris. 1975: 14-15) และกระบวนการนิเทศการศึกษาของ สัจด์ อุทธานันท์ (2529: 84-85)

หลักการประเมินรูปแบบตามมาตรฐานการประเมินระบบของคณะกรรมการมาตรฐานสำหรับการประเมินการศึกษา (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ซึ่งสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam. 1983: 399-402) ได้เสนอแนะไว้ คือ 1) ความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) 2) ความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) 3) ความเหมาะสม (Propriety Standards) 4) ความถูกต้อง (Accuracy

Standards) โดยสรุปการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะสามารถประเมินได้จากความเหมาะสมของรูปแบบโดยใช้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เป็นกรอบวิจัยกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนปฐมวัย

### กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย